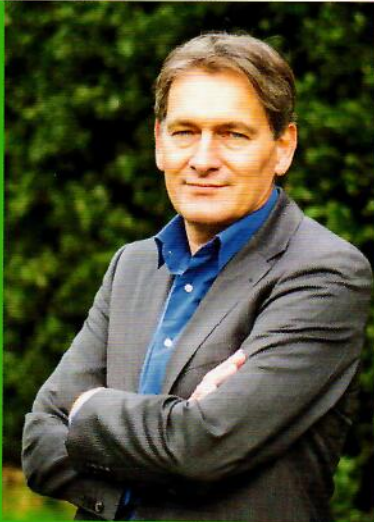

Kapstok gezocht: tien hoofdstukken

Daaf de Kok

Steeds meer opdrachtgevers van bouwprojecten besteden tijd en energie aan circulariteit. Dit blijkt uit de **Bouw-Circulair Monitor 2020**. Deze beweging van onderop is exact waar Bouw-Circulair op inzet. Dit realiseren van concrete projecten kan nog verder worden versneld met heldere ambities op bestuurlijk niveau.

Bij veel gemeenten en provincies ontbreekt deze kapstok binnen de organisatie. Ja, circulariteit is wat bestuurders willen, maar hun ambitie is niet beschreven. Er is nog geen gedeelde visie onder de diverse afdelingen. Alle overheden stippelen hun klimaatroute uit, maar wat is de route van jouw gemeente of provincie naar 100% circulair in 2050?

Ter inspiratie, een voorzet voor een Beleidsvisie Circulariteit in tien hoofdstukken.

BASISKENNIS

Wat verstaan we onder een circulaire economie? Inleidende kennis vormt de basis. Eenvoudige overzichten helpen hierbij, zoals de R-lijst van het Planbureau voor de Leefomgeving.

- Benadruk dat je met iedere stap naar circulariteit, tegelijk op weg bent naar klimaatneutraal!
- Licht toe dat de transitie naar circulair over alle producten en processen gaat in alle huishoudens, bedrijven, et cetera.
- Focus op de bouw is belangrijk vanwege de grote impact op grondstoffen en CO₂-uitstoot en omdat overheden een belangrijke rol spelen in de bouw/infra.
- Laat landelijke cijfers zien (aandeel bouw/infra bij circulariteit) en indien mogelijk ook cijfers van je eigen organisatie.

URGENTIE

Wat gaat er mis als we niet circulair worden? Waarom is het noodzakelijk anders te gaan denken en doen? Wat zijn de maatschappelijke doelen en in welke mate liggen ze al vast in landelijk beleid?

- De uitputting van grondstoffen en de gevolgen van klimaatveranderingen.
- Circulaire doelen > vastgelegd in Nederland Circulair in 2050: 50% circulair in 2030, 100% in 2050. Afspraak overheden circulariteit op te nemen in 100% van hun aanbestedingen in 2023.
- Klimaatdoelen > Klimaatwet, Klimaatakkoord, CO₂ reductie % voor 2030 en 2050.
- Sustainable Development Goals > met circulariteit draag je ook bij aan internationaal gedragen duurzame ontwikkelingsdoelen.

voor **Beleid Circulariteit** in de bouw

SLEUTELPOSITIE

Als overheid heb je de verantwoordelijkheid én de mogelijkheid om het verschil te maken. Dit komt omdat de overheid twee verschillende rollen vervult.

- Als opdrachtgever > inkoop van veel grondstoffen, o.a. voor de aanleg van wegen, riolering, nieuwbouw maatschappelijk vastgoed. Bij reconstructie en sloop komen er bovendien veel materialen vrij die als grondstof kunnen dienen. Hierbij kun je als opdrachtgever eisen stellen.
- Als overheid ben je nauw betrokken bij de ontwikkeling van bouwprojecten (woningen, utiliteit) > andere stakeholders (corporaties, ontwikkelaars, financiers, bedrijven) bewust maken, afspraken maken en eisen stellen op het gebied van circulariteit. Via de omgevingsvergunning en soms ook via grondposities heb je rechtstreeks invloed.

ANNO NU

Op welke manier is de organisatie nu bezig met circulariteit? Wat doen we al als het gaat om werken in de openbare ruimte, maatschappelijk vastgoed en woning- en utiliteitsbouw?

Als opdrachtgever:

- Welke disciplines/afdelingen/medewerkers zijn bezig met circulariteit voor de eigen openbare werken?
- Welke aanbestedingen lopen er, welke eigen projecten worden al circulair ingevuld?
- In welke mate is duurzaam inkopen erbij betrokken?
- Welk draagvlak voor circulariteit is er op dit moment intern en extern?

Als belangrijke stakeholder bij de realisatie van bouwprojecten:

- Welke bouwprojecten voor woningen en utiliteit spelen er?
- In welke mate en op welke manier sturen we hierbij op circulariteit?
- Welk draagvlak voor circulariteit is er intern en onder externe bouw-gerelateerde stakeholders?

BESTAAND BELEID

In welke mate is circulariteit al opgenomen in bestaande beleid- en beheerplannen, zoals:

- Beleidsplannen wegen, riolering, afval/grondstoffen, verlichting.
- Beheerplannen, meerjaren onderhoudsplannen van de diverse infrastructurele assets.
- Handboek Kwaliteit openbare ruimte.
- Inkoopcriteria.
- Omgevingsvisie, duurzaamheidsbeleid, ruimtelijk beleid.

AMBITIES

Wat zijn de bestuurlijke doelen? Beschrijf in dit hoofdstuk:

- De basishouding van jouw organisatie ten opzichte van circulariteit.
- Een breed ambitieniveau voor het gehele grondgebied (...% circulair in het jaar ...).
- Specifieke doelen voor de eigen projecten: Grond-, Weg- en Waterbouwprojecten in de openbare ruimte en eigen vastgoed.
- Specifieke doelen voor de verwachte bouwprojecten (woningen, utiliteit).
- Relatie tot aanpalende doelen, zoals energie- en klimaat-neutraal.

Om de bestuurlijke doelen te bepalen is het nodig eerst te spreken over verwachtingen en standpunten met de portefeuillehouders van zowel openbare werken, ruimtelijke ordening en duurzaamheid, de rest van het college en vanzelfsprekend de gemeenteraad.

ROUTE

Welke strategieën kiest de organisatie om haar ambities te realiseren? Welke instrumenten gaat zij inzetten?

- Welke afdelingen gaan actief aan de slag met circulariteit en op welke manier (openbare werken, inkoop, ruimtelijke ordening, duurzaamheid, vergunningverlening en toezicht, duurzaamheid)?
- Welke instrumenten worden ingezet (bijvoorbeeld LCA, moederbestek.nl, materialenpaspoort).
- Wie wordt/worden er aanspreekpunt en/of coördinator voor dit thema?
- Is er budget binnen bestaande projecten en programma's, en wat is er extra nodig aan middelen voor het inhuren van expertise en monitoring?
- Is er ruimte voor eventuele meer-investeringskosten voor openbare werken

MONITORING EN COMMUNICATIE

Monitoren is essentieel, nu en in de toekomst. Alleen dan weet je of gestelde doelen werkelijk gehaald worden. En kun je bepalen of en waar bijsturing nodig is. Geef in het beleidsplan aan hoe er gemonitord zal worden. Circulariteit in concrete bouwprojecten kan bijvoorbeeld worden getoond in de projectenmonitor van BouwCircular.

Ook goede communicatie vergroot de kans op succes en versterkt het draagvlak, bij belangrijke stakeholders en bij de inwoners. Neem daarom ook dit op in het beleidsplan.

UITVOERING

Wat zijn concrete kansen voor de komende beleidsperiode en hoe benutten we die optimaal?

- Welke projecten staan er op stapel (GWW, eigen vastgoed, bouw van woningen en utiliteit)?
- Hoe gaan we circulariteit meenemen per project?
- Welke pilots zijn eventueel mogelijk rondom circulariteit?
- Wat zijn de werkafspraken om de doelen inzake circulariteit te behalen?
- Wat zijn de kosten en planning om te komen tot meer circulariteit?
- Wat moeten de diverse interne afdelingen én externe stakeholders doen om met elkaar tot succes te komen?

BLIK OP DE TOEKOMST

Dit eerste beleidsplan Circulariteit beschrijft op hoofdlijnen de route naar Circulair 2050. De komende jaren doen we als organisatie ervaring op met het uitvoeren van de genoemde kansen. Deze liggen op het vlak van de eigen werken in de openbare ruimte én onze belangrijke rol als het gaat om nieuwbouw. Ondertussen maakt dit thema landelijk een snelle ontwikkeling door. Over circa 5 jaar leggen we de hernieuwde inzichten vast in een volgend beleidsplan Circulariteit.

“ Benadruk dat je met iedere stap naar **circulariteit**, tegelijk op weg bent naar **klimaatneutraal**!